

Is het Noordzee-akkoord eigenlijk wel een akkoord?

Door [Lucas Hartong](#) - 15 februari 2020
Geplaatst in [Klimaat](#) - [Noordzee](#)

Als de Nederlandse vissers niet moeten wijken voor de windmolens, dan moeten ze wel wijken voor de zeevaart. En anders wel voor de natuurlobby. Geen wonder dat veel vissers net zo boos zijn als veel boeren. Hoe zit dat eigenlijk, het opdelen van de Noordzee?

Hoe minder boeren, hoe minder vee, des te minder stikstofuitstoot, zo is de gedachte. Ten tweede: hoe meer boeren stoppen, des te meer grondgebied beschikbaar komt voor woningbouw, windmolens, zonneparken en biomassacentrales. Het waren de redenen waarom veel boeren hun trekker aanslingerden en richting het Malieveld reden om uiting te geven aan hun ongenoegen.

Wat betreft de visserij ligt het iets anders, maar er is een overeenkomst. Reeds eerder [schreef ik hier](#) over de Noordzee en hoe druk het daar wordt niet zozeer door toegenomen scheepvaart of visserij, maar door de milieuplannetjes van Rutte-III. Het klimaatakkoord zorgde ervoor dat er meer windmolens moesten komen. Veel meer. Heel erg veel meer.

Daarvoor was op land niet genoeg ruimte (zelfs niet als een aantal boeren zou stoppen!) en dus werd

Is het Noordzee-akkoord eigenlijk wel een akkoord?

de focus verplaatst naar windmolens op zee. De aanleg daarvan kost reeds een allemachtige hoeveelheid CO₂-uitstoot en de vraag is of die op zich al houdbaar is richting de EU. Maar, zo dacht Rutte: never mind, we gáán ervoor! En dus werden veel windmolenparken op de Noordzee gepland en deels ook al aangelegd.

En daar waren de natuurclubs al

Wat men daarbij vergat was dat de natuurclubs in ons land ook plannetjes hebben met die Noordzee. Die scheepvaart en visserij zijn alleen maar 'vies bah' en moeten wat de natuur-NGO's betreft zo snel mogelijk verdwijnen. De overheid wil meer windmolenparken bouwen en heeft daartoe een flink deel van de huidige visserijgebieden op het oog.

En zoals in een lobbycratie als Nederland betaamt begon men met overleg, een commissie en moest er een rapport komen. PvdA-veteraan Jacques Wallage werd gevraagd om dat te doen en die kreeg als voorzitter van het Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving de opdracht om met alle 'stakeholders' om de tafel te gaan.

Afgelopen december werden Wallage's bevindingen gepresenteerd aan minister Cora van Nieuwenhuizen. Eén van de opvallende zinnen daarin: 'Het is de beoogde forse groei van energie uit wind op zee die het *onontkoombaar* maakt voor de wat langere termijn tot een zorgvuldige afweging te komen' en '[De betrokkenen] beseffen dat zij bereid moeten zijn *over hun eigen schaduw heen te springen.*' [LINK](#).

Een goed verstaander weet dan al genoeg. Die 'stakeholders' hebben namelijk allemaal belangen - want daarom heten ze zo - en die gaan onmogelijk samen. Het is of je rokers en niet-rokers bij elkaar zet om een akkoord te sluiten. Met name de visserij kwam in het gedrang. De natuurclubs wilden ter compensatie van de ruimte, die al die windmolenparken gaan innemen, extra gebieden aangewezen hebben als Natura2000. Daardoor dreigen de vissers nu dus niet alleen hun vislokaties in de windmolenpark-sectoren te verliezen, maar ook nog eens lokaties te verliezen aan nieuw aan te wijzen Natura2000 gebieden.

Een betrokkene verwoordde het vrij kort, maar krachtig op twitter: 'Hoe hallucinant wil je het hebben? Vissers worden nu dubbel genaaid.' Ondertussen is het vertrouwen van de natuurclubs in de overheid ook stevig gedaald, aldus het Wallage-rapport. De nieuwe Natura2000 gebieden laten op zich wachten en 'ook het onvoldoende handhaven en implementeren van bestaande regels op de Noordzee schaadt het vertrouwen.'

De vissers: gemengd tussen de andere belangen

De visserij wordt echter duidelijk het zwaarst getroffen. En niet voor de eerste keer. De Brexit, het Europees verbod op de pulsvisserij en de aanlandplicht zorgden al voor veel leed. Ernstig daarbij is dat de visserijsector zich nauwelijks gesteund weet door de 'eigen' minister Carola Schouten (CU), die zich veel te naïef en slap opstelt. Zij sloeg in Brussel nog geen deuk in een pakje boter.

Is het Noordzee-akkoord eigenlijk wel een akkoord?

Hier bovenop komen nu dus de problemen met de windmolenparken en nieuwe natuurgebieden op de Noordzee, waarbij Schouten het opnieuw lijkt te laten afweten. Zoals het er nu naar uitziet gaat 7% van de Noordzee naar windpark- en 15% naar natuurpark-bestemming. Dat betekent dat bijna 25% van de Noordzee niet meer beschikbaar is voor de visserij.

Wallage gaf in zijn rapport dan ook aan dat het hem niet gaat om behoud van de visserij, maar om 'verduurzaming' en 'voor deze transitie *redelijke* maatschappelijke kosten'. Met andere woorden: de visserij moet sterk inkrimpen en dat mag niet teveel kosten. Daar sta je dan als visserijsector: verlies aan visgebied door mogelijk aanstaande sluiting van de Britse wateren door Brexit, verlies door aanleg van de windmolenparken én verlies door toewijzing van nieuwe Natura2000 gebieden door koehandel tussen overheid en natuurlobby.

Kun je dan eigenlijk nog wel spreken van een *toekomstperspectief* voor die visserij? Wallage: 'De kans op consensus over de toekomst van de Noordzee is mede afhankelijk van de vraag of tussen overheid en visserij gezamenlijk zicht ontstaat over die toekomst van de sector'.

En de voorlieden?

Opmerkelijk is dat de 'voormannen' van de visserij, Johan Nooitgedagt (Nederlandse Vissersbond) en Pim Visser (VisNed), het akkoord 'positief' gaan voorleggen aan de achterban. Opmerkelijk, omdat er uitdrukkelijk in staat vermeld: 'Om ervoor te zorgen dat ook in de toekomst de visserij, inclusief bodemberoerende visserij, op de Noordzee mogelijk blijft, dient de vloot naar aard en omvang zodanig te veranderen dat deze past bij de nieuwe situatie op de Noordzee.'

Lees: er zal diep moeten worden gesaneerd in de vloot. Het kabinet stelt daartoe een 'transitiefonds' beschikbaar van 200 miljoen, waarvan 119 miljoen specifiek bestemd voor de visserijsector. Waarvoor gaat dat fonds dus worden ingezet? Voor 'uitkopen en verduurzamen van de vissersvloot'.

Als gebieden gesloten worden verklaard dan 'dienen op sectorniveau mitigerende maatregelen genomen te worden in het belang van vissers. Dit *kan* ook een financiële bijdrage uit het transitiefonds zijn.' [LINK](#). Veel gebieden op zee zullen op termijn - mits zij voldoen aan de selectiecriteria - worden aangewezen als Vogelrichtlijngebied en zo is er nog een hele reeks aan visserij-beperkende maatregelen. Meest opvallende is wel dat de pulsvisserij al verboden is, maar de bodemberoerende visserij ook nadrukkelijk wordt ontmoedigd.

Het 'akkoord' werd - onder andere door de NOS - gebracht als definitief, maar het moet nog worden voorgelegd aan en goedgekeurd door de respectievelijke achterbannen van de 'stakeholders'. Wallage stelt dat er 'nog veel pijnpunten zitten in het akkoord', maar ja: de overheid kijkt mee en het is **kuch** *onontkoombaar*. Daar sta je dan als sector.

Terecht dat het geluid weerklinkt dat dit geen akkoord is, maar een links dictaat, onder druk van een zeer efficiënt opererende lobbycratie van met name de natuur-NGO's. Opmerkelijk daarbij is dat het zojuist gesloten akkoord een clause bevat inzake eventueel verzet tegen overheidsbesluiten: 'Partijen die vertegenwoordigd zijn in het geïnstitutionaliseerde Noordzeeoverleg (NZO) verplichten

Is het Noordzee-akkoord eigenlijk wel een akkoord?

zich eerst *consensusgericht* overleg te voeren binnen het NZO, alvorens zij gebruik maken van formele mogelijkheden tot verweer tegen besluiten van de overheid.” (punt 8.8) Lees: geen verzet tegen de overheid alvorens we ‘consensusgericht’ hebben overlegd. Zo zout kom je het zelden tegen.

Nauwelijks enthousiasme

Het ‘akkoord’ is nu voorgelegd aan de Tweede Kamer. Die lijkt bij meerderheid niet blij over de voorgenomen uitkoop van de visserij en wil die zeker niet gedwongen, maar de race is bepaald niet gelopen. [LINK](#).

Belangrijk daarbij is dat de Tweede Kamer wil weten hoe dit ‘akkoord’ is gevallen bij de visserij-achterban. Voor zover ik inschat is er nauwelijks enthousiasme. Urk loopt er zeker niet warm voor en de kreeften vissers staan evenmin te juichen.

Jurie Post van visserijgroep EMK ontving afgelopen zomer al een actie-CD met de titel ‘*Red de Noordzee*’, als steun voor de vissers. Vraag is of en hoeveel acties er nu gaan volgen. Vissers willen namelijk gewoon verantwoord blijven vissen, zoals zij altijd al hebben gedaan. In de woorden van Wallage: ‘De Noordzee is levende natuur, nationaal erfgoed, deel van onze identiteit en daarmee deel van onze verantwoordelijkheid voor de generaties die na ons komen’. Dat kunnen de vissers in ieder geval zo ondertekenen, me dunkt. De rest laat zich raden.